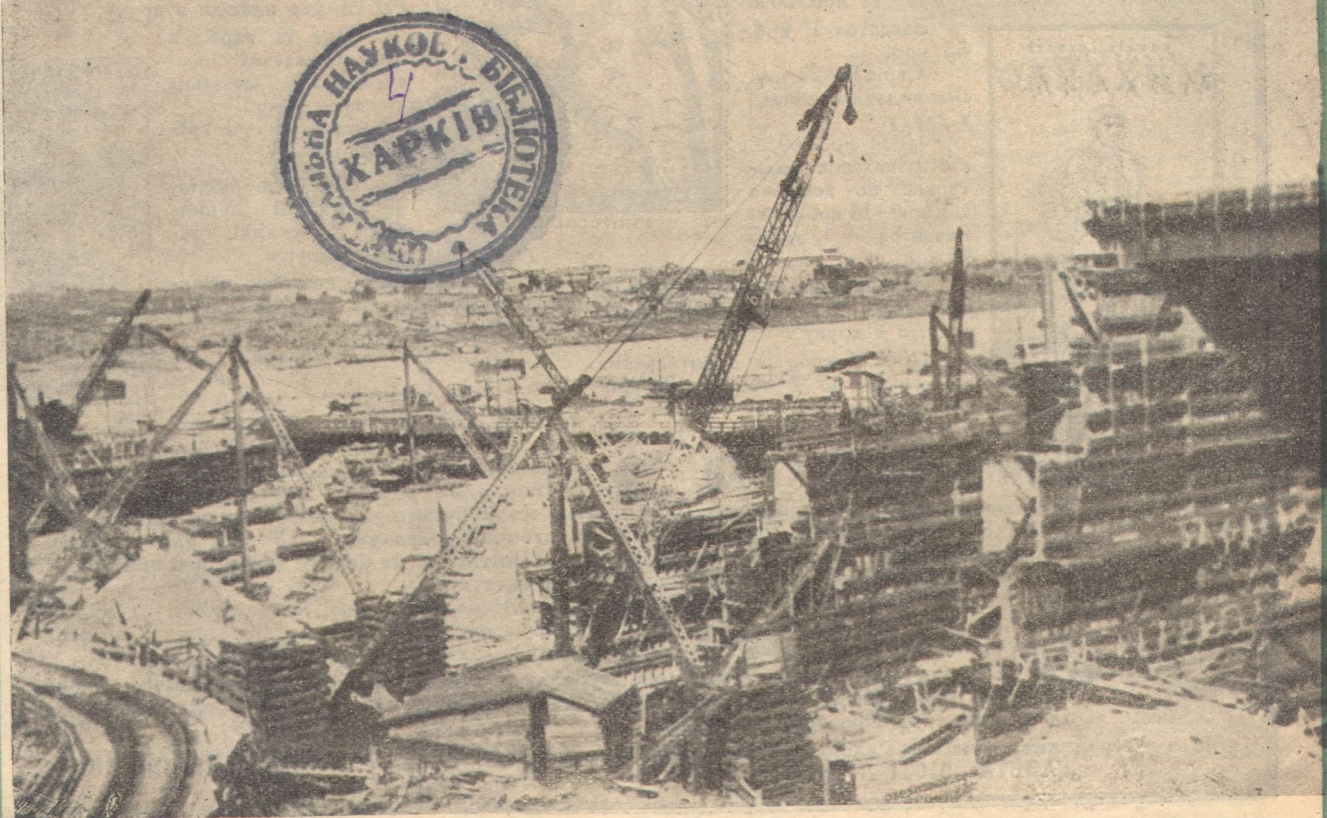
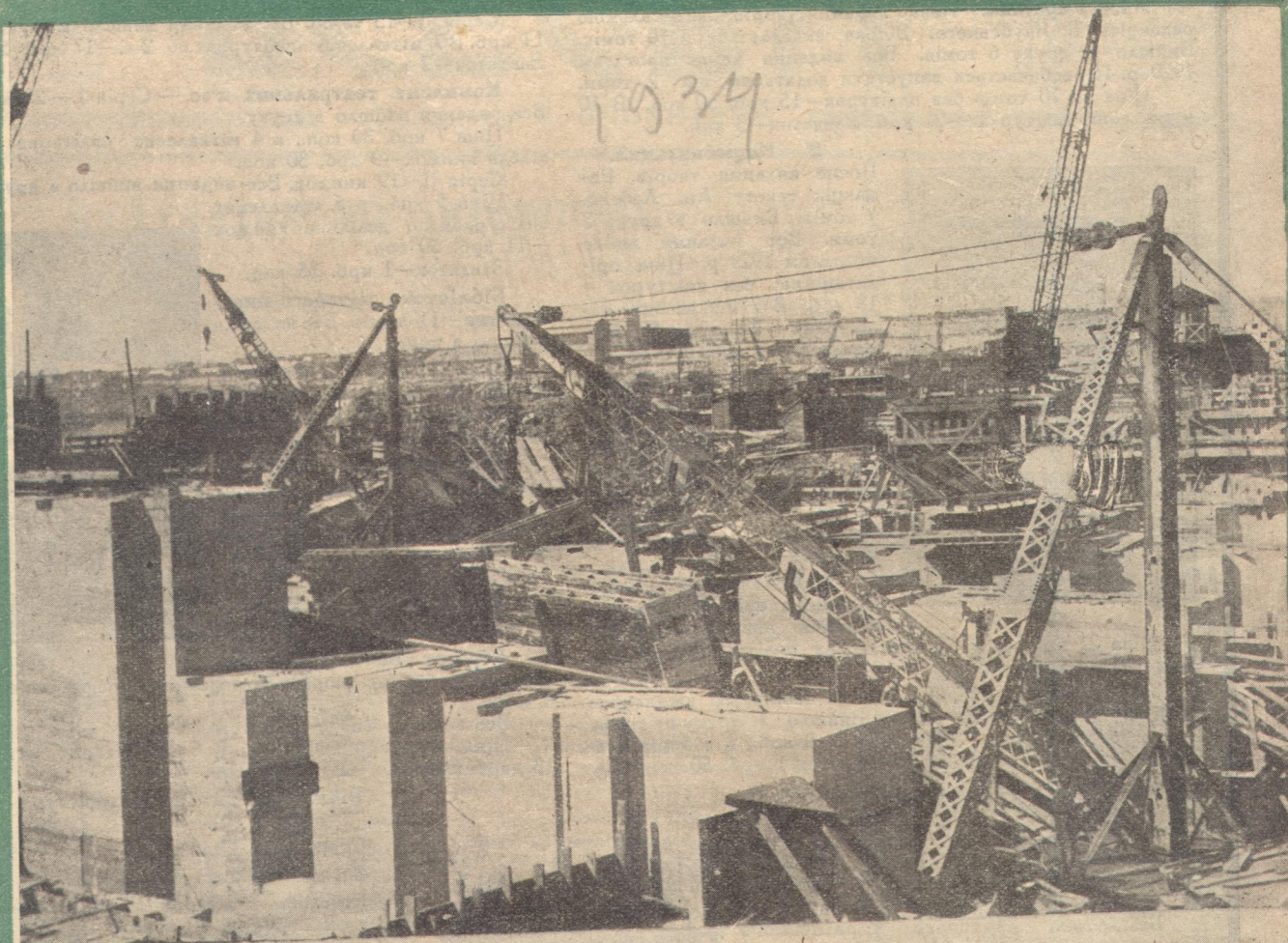

КВГ

КЛАСИЧНУ ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ МАСАН ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТУ НА ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Леся Українка.—Повне видання творів. За загальною редакцією Б. Якубського. Збірка складається з 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 р. Передбачається випустити додатково ще 2 томи. Ціна за 10 томів без палітурок—15 крб. 30 коп. В 10 міткалевих палітурках—21 крб. Завдаток—3 крб.

М. Кобилянський.—Повне видання творів. Редакція тексту Ан. Лебедя. 7 томів. Вийшло з друку 2 томи. Все видання вийде протягом 1929 р. Ціна орієнтаційна: без палітурок—13 крб. В 7 міткалевих палітурках—16 крб. 50 коп. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Іван Франко.—Повне видання творів. За редакцією С. Пилипенка та Івана Лизанівського. 29 томів. Вийшло з друку 24 томи. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 34 крб., а в 15 міткалевих палітурках—41 крб. 50 коп. Завдаток—5 крб.

В. Винниченко.—Повне видання творів 22 томи. Все видання вийшло з друку.

Ціна 21 крб., а в 10 міткалевих палітурках—26 крб. Завдаток—3 крб.

Б. Грінченко.—Повне видання творів. За редакцією Марії Грінченкової. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 9 крб., а в 5 міткалевих палітурках—11 крб. 50 к. Завдаток 1 крб. 50 к.

М. Гоголь.—Збірка вибраних творів. За редакцією І. Лакізи та П. Филиповича. Стилістична редакція А. Ніковського. 5 томів. Все видання вийде з друку 1929—30 року. Ціна орієнтаційна—10 крб. В 5 міткалевих палітурках—12 крб. 50 к. Завд.—1 крб. 50 к.

Бібліотека сучасного українського письменства.—Серія I—21 том. Все видання вийшло з друку. Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 к.

Завдаток 1 крб. 35 коп.

Серія II—22 том. Все видання вийшло з друку.

Ціна 11 крб. 60 к. а в міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. 60 к. Завдаток—1 крб. 75 коп.

Літературна бібліотека.—Серія I—16 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 16 крб., в 8 міткалевих палітурках по 2 томи—20 крб. Завдаток—2 крб. 50 коп.

Серія II—13 томів. Все видання вийшло з друку. Ціна 14 крб. В 7 міткалевих палітурках по 2 т.—17 крб. 50 коп. Завдаток—2 крб.

Комплект театральних п'єс.—Серія I—23 книжок. Все видання вийшло з друку.

Ціна 7 крб. 30 коп., в 4 міткалевих палітурках по декілька книжок—9 крб. 30 коп.

Серія II—19 книжок. Все видання вийшло з друку.

Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 35 коп.

Бібліотека світового письменства.—11 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 13 крб. 75 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—15 крб. 75 коп. Завдаток—2 крб. 10 коп.

Гі-де-Мопасан.—Повне видання творів. За загальною редакцією проф. С. Савченка. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 року.

Ціна в палітурках 19 крб.

Завдаток—3 крб.

Герберт Велз (Уельс).—Збірка вибраних творів. За редакцією проф. Калиновського. 6 томів.

Все видання вийде протягом 1929—30 року

Ціна орієнтаційна: 10 крб. В 6 міткалевих палітурках—13 крб. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Бібліотека дитячої літератури.—(О видання для дітей).

Серія I—25 книжок.

Всі книжки вийшли з друку.

Ціна без палітурок 2 крб. 10 коп., палітурках—3 крб. 10 коп.

Завдаток—35 коп.

Сер. II. для молодшого віку—34 книжок. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. Завдаток—1 крб. 65 коп.

Шкільна бібліотека молоді.—30 книжок. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб. 56 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 75 коп.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

При передплаті дається завдаток: на решту вартості робиться накладна платня при надсилці книжок. З бажання передплатників накладна платня може бути одноразова на все видання, яке вийшло з друку, або на декілька томів. Остаточний розрахунок робиться при надсилці останнього тому. При замовленнях треба зазначити, чи надіслати книжки в палітурках та по скільки томів. Пересилка коштом передплатника.

При замовленні безпосередньо в Головній Конторі „Вісті“ передплатники газети „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ одержують 10% знижки з суми, на яку буде зроблено передплату, на вищезазначені твори, в разі надсилки свого адресного ярлика, або № замовлення.

Ті, що не передплачують газету „Вісті“ або журналу „Всесвіт“, при замовленні безпосередньо в Головній К-рі „Вісті“ одержують БЕЗПЛАТНО газету, або журнал, в залежності від їх бажання, на всю суму завдатку.

Передплату приймає Головна К-ра—Харків, вул. К. Лібкнехта № 11, та всі філії ВИДАВНИЦТВА ГАЗЕТИ „ВІСТІ ВУДВК“.

№ 41
20-го жовтня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта, № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

БУДУВАТИМЕМО АВТОМОБІЛІ

Всеукраїнський трест масового виробництва заходився енергійно організувати автоциклетне будівництво на Україні.

За постановою Раднаркому УСРР трестові передано помешкання кол. цукро-рафінаційного заводу в Харкові, на Іванівці.

На заводі вже провадиться діяльна підготовка до збирання частин вантажних і легкових автомобілів Форда, що мають потрапити до заводу цими днями.

Протягом 1929-30 р. на заводі буде зібрано на менш як 1.400 автомашин. На устаткування заводу асигновано 700 тис. крб. Площу землі заводу, понад 60 дес., буде використано для збудування автодрома—спеціального трека для випробування автомобілів.

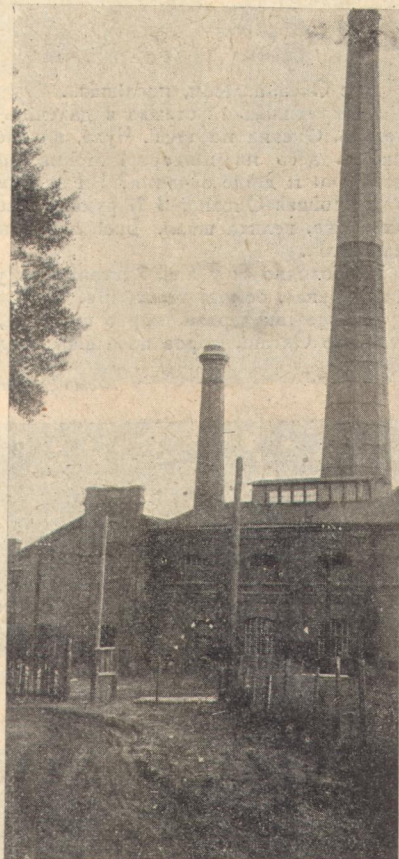

Робітники нового заводу устатковують приладдя

Залізнична колія, що проходить до заводу, допомагатиме швидко й безпосередньо приставляти частини та відправляти зібрані авта. Робітничий персонал заводу складатимуть досвідчені робітники гаражів Раднаркому і ВУЦВК, а також тракторного цеху ХПЗ.

Не обмежуючися лише збіркою частин автомобілів Форда, трест почав уже налагоджувати виробництво вантажних автів.

Зараз вивчають окремі деталі майбутньої машини. Передбачається, що першу машину буде випущено восени 1930 р. Крім цього на заводах Укртремаса вже почали виготовляти перші українські мотоцикли. Вироблятимуться дві моделі: важку двохциліндрову, за типом „Харлей Девідсон“ і легку двохтактну обсягом біля 300 куб. см.

Головний корпус заводу

Відновлення будинку заводу на повному ході

Виробництво цих машин матиме величезне значіння, переважно для механізованих радгоспів та колгоспів.

В Америці у великих зернових господарствах весь агрономічний персонал моторизовано.

Досвід нашого радгоспу „Гігант“ також довів, що використання мотоциклів для роз'їздів агроперсоналу дає дуже позитивні наслідки.

Поза тим, єдиний в СРСР вело завод ім. Петровського (в Харкові) що також належить Укртремасу, буде поширено: нині завод виробляє понад 20 тис. машин, а надалі виробництво буде збільшено аж до 120 тис. на рік.

Таким чином вже в найближчі роки в нас буде ліквідовано гостру кризу на велосипеди. Велосипед, як проста й дешева машина, проб'є собі шлях на село, а за ним піде й мотоцикл та автомобіль, що оце їх починаємо успішно будувати. Моторизувати сільське господарство за допомогою наших же тракторів, автомобілів та мотоциклів—ось наше завдання. Досвід тракторного цеху ХПЗ і Путилівського тракторного заводу, Моськоцького автомобільного заводу і нарешті Іжевського й Тульського мотоциклетних заводів показує, що з цим завданням ми справимося.

ВАСИЛЬ МИНКО

В О Н О

Іде Оксана лісом, поспішає...

Покрутилась їй стежка в далечинь—а куди та стежка про-
слалась, Оксана не знає. Чула, що по той бік лісу село ве-
лике, а десь на півдорозі лісник проживав—до нього вона
йде. А чи ж дійде зарання? Чи знайде хатину його...

Поспішає Оксана. В її руках невеличкий вузлик. На пле-
чах темна, велика шаль. Босі, закурені ноги ступають хутко і
далі, далі...

А холодно ж у лісі, листопадить уже. Холодно й поночі—
ніч настає, осіння темна ніч.

Та ще так дерева тоскно шумлять, вітер завиває тужливо.
Страшно Оксані, мороз поза шкірою лазить. Як увіходила до

Фото „Ратану“

До підпису протокола про встановлення
дипломатичних відносин СРСР з Ан-
глією. На фоті—т. Довгалецький і Ген-
дерсон

наче і страшно стає. Але чого ж так довго хати немає? Де
вона є? Невже бо заблудилась? Ой людечки добрі!..

Побігла відразу що-духу, бо заволодів знову невимовний
жах. А як упала, спіткнувшись об корінь, закричала одчай-
душно. Відгукнувся голос її дуною глухою близько і відгуку
того перелякалась. Ще дужче закричала...

Та ліс мовчазний і глухий до її благань. Насупивсь похму-
рий і шумить, шумить... Намагається Оксана звестись, коли
знову так шпигонуло в животі. Зціпила зуби від нелюдського
болю, застогнала. Передихнула трохи, руками за стовбур де-
рева вхопилась. Підвелась, нарешті, пошкандибала...

А стежка довга, довга—немає їй краю, кінця. Вдивляється
в темінь Оксана турботно: та неville ж не озветься ніхто,
невже не почує її?..

— Рятуйте!..

Намагається Оксана ще закричати і не сила її. Зашуміло
лише в голові, а в очах закружляли круги. Ноги ті не хотять
вже тримати. Підігнулись раптом у колінках і впала неміжно
на землю сирю.

В одчай зойкнула востаннє і забилася в корчах...

* * *

Коли опам'яталась Оксана і відкрила очі, бачить: коло
жінка якась.

— Ой, нене!.. Де я?

Й наче пригадала раптом, що з нею—заволодала руки
поруч себе...

— Є уже?.. Де воно?..

— Є. Не ворухись, глибоко... Зараз покажу.

Оксані обличчя розплилося у блаженну усмішку.

— Дайте, ой дайте...

Потяглась руками до немовляти. Поклала собі до гру-
ді довго, довго дивилась...

— Хлопчик, тітусю, хлопчик?

— Хлопчик. Не ворухись не можна тобі.

... Потому Оксані погіршало знову. І лише аж дри-
ганку очуняла трохи. Лісничка напоїла її молоком, сіла
неї.

— Ну ж, розкажи тепер, хто ти, відкіля?

Відкіля?..

Як же його відповісти Оксані? Вона ж утікла до лісу.
ніхто не знав, відкіля вона. Утікла сліди поховати—ніхто
досі не знав, що вона вагітна. Навіть рідні, близькі...

Збрехати хіба?.. Соромно в очі дивитись. Вона така доб-
ра тітуса ця. Вона як рідная неня...

Неня... Як би вона була жива—Оксана б не ховалась
неї. А батько, брати...

„Русь“

Завод ім. Марті в Одесі. Ремонт пароплава „Д...
у пловучому доку

І при згадці про батька вона ніби зам'яталась від задуми і глянула злякано на тітку.

— Чого ж не говориш нічого? Може шрота, без роду, далека?..

Ласкаво допитувала жінка.

— Сирота, еге ж сирота,— живо заговорила Оксана,— а рід хоч і є, то такий добрий...

— А живеш же де? З родом, чи може де в наймах?

Оксані так легко стало відповідати. Справді ж вона все життя по наймах ходила і лише це літо жила в батька. Мати мерла взимку, а сім'я велика, ну й поїхав додому. Але ж краще сказати, що вона й зараз у наймах. У зовсім другому селі.

Так і сказала. Жінка пожурила про долю, запитала ще, як же вона в лісі зимувала. А потім розповіла Оксані, як вони сюди її принесли.

— Пішов чоловік ліс обійти. Йде він куняючи, коли чує поблизу стогін і плачі жіночі. Довго шукав, доки наткнувся на тебе. Коли ж ти вже зовсім непритомніла. Нагукав на мене і ми тебе забрали тебе...

Оксана з безмежною вдячністю глянула жінці в обличчя. А на очах мимомовно зарясніли сльози.

— Спасибі, спасибі, тітусю! Я думаю загину там...

І враз знову зробилося так же сонно. Оксані за свою брехню. Така ж добра ця тітка, а вона кається від неї. Зараз же треба розповісти всю їй правду. Але ж не скаже нікому...

А жінці (вона ж не розуміла її страждань) здалося, що Оксана ще й досі в гарячці. І тому не розпитувала далі, а поспішила знову спати її.

... Вранці другого дня Оксана раптом сказала, що вона вже...

— Куди? Ти ж зовсім ще хора?..— занепокоїлась лісничка.

— До хазяїна треба. Він же не знає, де я... Я ж відпросилася на день до тітки в Водолагу. Поїде ще шукати мене...

— Я пошлю чоловіка сказати йому. От він прийде з обідом і піде.

— Ні, ні— не треба. Я піду сама.

Як не вмовляла лісничка, пішла Оксана.

А як відійшла далеко від хати, сіла в густих кущах. „Куди ж справді йти? До батька, куди ж інде. А хлопчик, синок?.. Та як же як побачить, уб'є... А сором, сором який! Це ж і на ганцю вийти буде не можна. Всі пальцями тикати будуть, сміються..."

Оксані від думки цієї робиться млясо, вона до болю застисла губи собі, притисла до грудей міцно дитину. Аж замовкнула немовля від цього, мати ж як не чує. Похилилась груда до землі, закам'яніла.

Квиляло дитя, Оксана ще дужче тиснула грудьми.

„Замовкни, навісне, замовкни! Де ти взялась на мою голову?"

Стихло наче немовляло, Оксана ж ще дужче налягає на нього.

„Замовкни ж, замовкни!..."

І раптом підвелася хутко. Розкрила дитину, поглядом повним божевільної, втупилася на неї. Зідхнула враз легко, аж зашуміла:

— Живий! Невже бо живий?..

Сміялась і плакала разом. Голубила немовля, раз за разом дувала.

— І будеш живий, будеш! Не задавлю тебе, ніколи, ніколи. Зараз у село, підем до діда, скажемо: „Нате, дідусю, рости онуча".

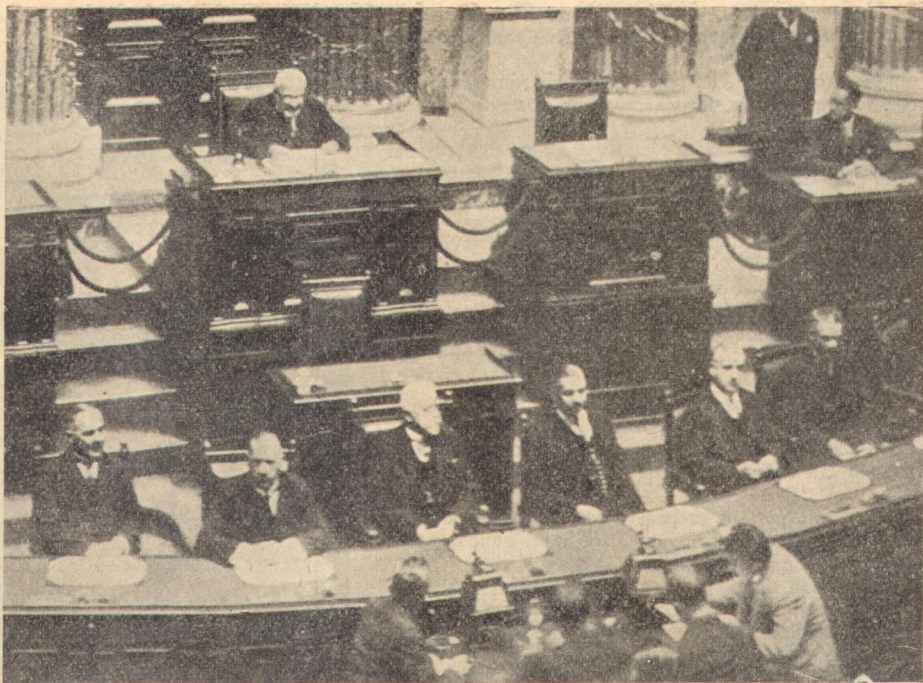
Закушкала дитину в шалю, підвелася і хутко пішла. Весела була, веселий був ліс, весело сяло осіннє сонце... Аж захотілось їй Оксані. Швидше, швидше!..

Бігла, а думками була вже в хаті. Поклала дитину на лаву, сама хутко на горіще. Дістала козяску стару, що колись в неї вона лежала, повісила до сволака. Поклала дитину, розтала, гукає на батька, братів.

Батько, брати раді. Один вперед одного товпляться пошукати на її синка. А вона стоїть збоку, раніша за всіх, сміхається від щастя.

Зтишила трохи ходу Оксана — боляче стало. Віддихалась, дала повільніше.

Ліс рідшав, рідшав. От-от і край скоро. Погодувала дитину в руках і знову побігла.

Новий фашистський уряд в Австрії під головуванням д-ра Шобера

Край лісу — он уже видно село. Кілька гонів і батькова левада. Пішла навпростець. Але хто ото оре їй на дорозі?

Оксані хутко й тривожно забилося серце.

Ну й хай собі оре... Що ж такого?..

Заспокоювала сама себе — хай оре...

Йшла. Та чомусь хода стала непевною. Ноги наче неслухняні стали. І серце так же б'ється — чого воно б'ється?.. Повільніше, повільніше ступає Оксана. Ще пройшла з півгін і стала. Потому ступила ще кілька кроків і раптом повернулася до лісу. Спочила в кущі і впала на землю. Не віддихувалась, руками почала вигрібати ямку. Зломала ніготь об корінь, заюшила в пальці кров. Не відчувала болю, а схопила шматок корня старого, ним копирсалась. Вкопала яму, в ній можна сховати ціле порося. Тоді так же похапливо, як і копала, розгорнула синка. Відвернувшись обличчям від ями, а дитину в неї. Хутко почала загортати... Плакала дитина, чи сонна була — не чула, не знала...

„фото Ратау“

Загорнула, притоптала руками, ще й сіла — вдавлювала землю. Нагрібала пожовклого листу, притрусила сліди...
... А як убігла в хату додому, впала на під і заніміла. Батько похмурий зайшов:

— Де була? Чого днями вієшся десь?

Опам'яталась наче, надсиду спокійну вдавала.

— Заробітків ходила шукати...

— Заробітків? Я тобі дам заробітків!.. — гримав старий, — чого так приспичило враз?..

Опам'яталась наче, надсиду спокійну вдавала.

— Заробітків ходила шукати...

— Заробітків? Я тобі дам заробітків!.. — гримав старий, — чого так приспичило враз?..

Опам'яталась наче, надсиду спокійну вдавала.

— Заробітків ходила шукати...

— Заробітків? Я тобі дам заробітків!.. — гримав старий, — чого так приспичило враз?..

Перші кроки нового фашистського уряду Австрії відмічено репресіями проти комуністичної преси. Уряд, що прийшов до влади за допомогою соціал-зрадників, одразу ж вжив суворих заходів проти комуністичної газети „Роте Фане“, що її вже закрито, а редактора тов. Ервіна Цукера заарештовано й обвинувачено в „державній зраді“.

Не знала, як на це відповідати. Вона ж раніше тікала від тих заробітків. Рада була, що хоч літо дома перебуде...

— Гляди мені, шкуру здеру! — аж засичав батько, — добігаєшся до чогось, тоді до дому й не йди, закатую!..

Затулилась Оксана руками і як не затужить... Вдарилась головою об під, залилась сльозами.

— Тату, ой тату ж мій любий...

Пом'якшав відразу сивий батько. Хоч і зачорствіле, але ж батьківське серце в нього. Вже й зовсім ніжно сказав:

— Не плач. Я ж батько — погрімав трошки і усе. Не можна без цього...

І чує Оксана, як стареча рука лягла їй на голову і гладить ніжно. Закричала в розпачу людському:

— Ой синку ж, мій синку!..

Покликав надвечір шептуху батько.

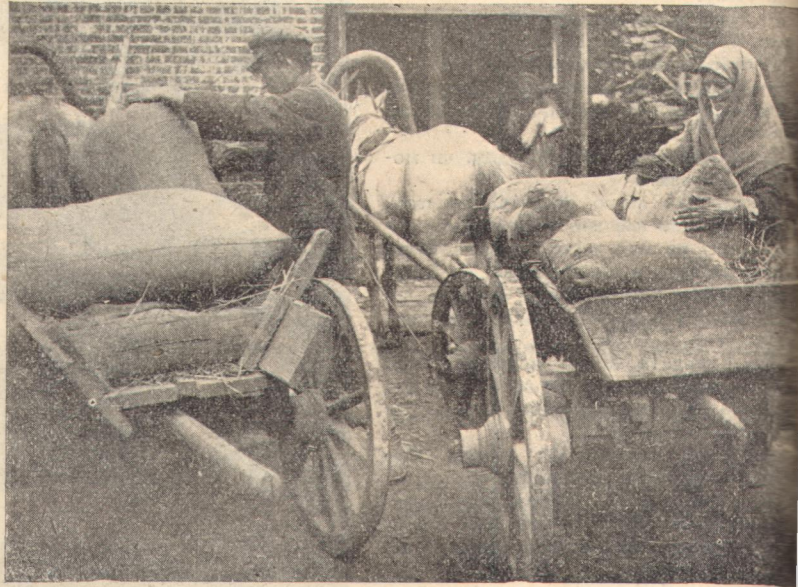
— Звихнулася, — прошепотів батько. Нахилився близько до неї, втішував як тільки міг.

* * *

— Пристріт чи переполох... — хвалився старий бабі — кидається сонна. Говорить щось непотрібне... Синку, мій синку — кричить що-разу...

Шептала баба, переполох вилила, свяченою волю напоїла. Не допомогло. А під північ аж горіла Оксана, вогнем уся налилася. Хапалась за груди руками.

фото „Робмис“

Селяне с. Пономаренки, Харківської округи, здають хліб

с. Маньковське, Валківської окр. Книгоноша роздає літературу

— Ой груди ж, груди!.. Болять, розпирає...

Не спав батько, не спали й брати. Ранком менший пішов до лікарні. Прийшов лікар скоро, подививсь, на хору, поглянув потім по хаті, спитав:

— Де ж дитина? Чого я не бачу її?

— Дитина?!? Яка дитина...

— Її от... Хорої дитина...

Водив старий батько очима по хаті. То на лікаря гляне, то на хору дочку...

— Немає дитини...

* * *

А... за кілька днів Оксана померла в лікарні. (Вечір був, гуляли хмари по небі хмурі, падало листя...)

Сторож з лікарем винесли мертву до порожньої дощадальні і поклали на лаві. Лікар пішов до своєї квартири, а дід Мусій сів на стільцеві і замисливсь...

Що йому покійниця — однаково. Посидить завжди отак, покурить і спати їде.

Аж чує Мусій крізь двері сусідньої кімнати гомін якийсь. То хата-читальня, бо лікарня з нею в одному будинку.

Скрутив Мусій цигарку, присів ближче під двері.

„Засідають, засідають, день і ніч засідають і коли вони сплять...“

Метикус Мусій, а такі дослухаться, про що говорять. Чує — заговорили всі разом, а потім встигло і один вже говорить:

— Товариші, пропоную таку резолюцію: Вважати роботу бюро комсомолу за задовільну. Констатувати низку досягнень у роботі по проведенню різних ударних кампаній. Констатувати добру постановку роботи жінорга, який зумів організувати жінок і особливо дівчат. За відчитаний період проведено трояк зібрань, на яких стояло питання про хлібозаготівлю, релігію, міжнародні становище. Констатувати...“

— Констатувати... — мимрить про себе Мусій. І вигадати ж таке слово. Констатувати, Тьху!

Притоптав цигарку ногою і пішов до дверей.

Проходячи повз покійницю, запитав Мусій:

— А ти й не констатуєш?.. Лежиш собі і печалі тобі, ні воздыханія...

Прикрив простирадлом голову мертвій і вільно вийшов з дощадальні.

фото „Робмис“

5 фабрика взуття: конвеєр одного з цехів

Учасники всесоюзного перебігу прибувають до будинку ВУЦВК'а

НА ІСПИТІ

Л. Безмежний

ЗАКОРДОННІ мотоцикли поступово „виживе“ з нашого Союзу радянський мотоцикл.

Замість якогось „Цундапа“ чи „Вінгва“ ми почнемо експлуатувати радянський мотоцикл марки „Іж“.

13-го жовтня приїхали до столиці України учасники всесоюзного пробігу (4000 км) на перших радянських мотоциклах.

* * *

Урочисто прибрана трибуна на майдані перед ВУЦВК'ом.

Поступово починають сходитися на майдан пролетарі столиці. Вже о 3-й годині дня тут було повно велосипедистів. Всі вони зібралися, щоб зустріти учасників Всесоюзного пробігу на перших радянських мотоциклах.

Почулися сирени мотоциклів та авто.

— Це їдуть вони! — залунав веселий вигук по всьому майдані.

Під звуки оркестри стали машини на місця. Кожну машину оточує багато людей. Запитують учасників пробігу багатьма запитаннями. Всі запитання, власне, йдуть до одного:

— Як показує себе радянський мотоцикл?

На це одержують коротенькі відповіді:

— Наш радянський мотоцикл не гірший за закордонний. В умовах нашого бездоріжжя він себе показав навіть кращим за закордонний. До цього часу не було ще серйозних поломок радянських мотоциклів. Радянські мотоцикли, сконструйовані на Іжевських

заводах, мають три типи: важкі мотоцикли, середні та легкі. Крім радянських мотоциклів Іжевських заводів конструкції інженера Макарова, в пробігу беруть участь мотоцикли з мотором конструкції Тульського робітника т. Токарьова з рамою з полосового заліза винахідника Мауера. Пробіг цей повинен виявити конкретні недоліки наших конструкцій. Ці недоліки усунуть після технічного досвіду над мотоциклами.

* * *

Почався коротенький мітинг.

Тепло вітали своїх гостей промовці. Вони говорили:

— Всесоюзний пробіг на перших радянських мотоциклах яскраво нам до-

водить, що робітники виконують завдання партії в галузі машинобудівництва.

Наш мотоцикл має величезне технічне та культурне значіння в нашій країні. Мотоциклами ми зуміємо зв'язати далекі місцевості з культурними центрами. Так ми використовуватимемо мотоцикл у нормальний період соціалістичного будівництва. Але, коли хижак-імперіяліст захотить на нас напасти, то наш радянський мотоцикл буде придатний і для оборони нашого Союзу.

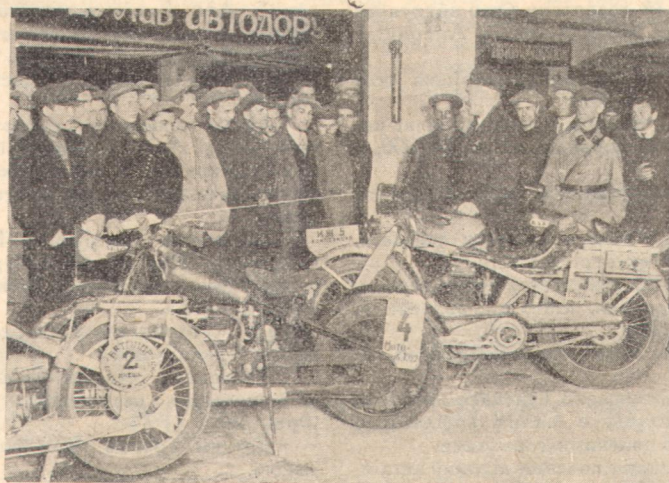
Бурхливими оваціями зустріли промову віцекомандора пробігу т. Юргелевича.

— У цьому пробізі бере участь наш мотоцикл—мотоцикл сконструйований в Радянському Союзі нашими спецами та робітниками. Наш загін мотоциклістів, готуючись до чотирьохтисяч кілометрового пробігу, твердо собі усвідомив, що нам треба випробувати зовсім поглядів радянський мотоцикл. У пробіг спочатку виїхало 20 машин. З них 5 авто, 6 мотоциклів радянських та решта закордонні. Мотоцикли наших радянських Іжевських та Тульських заводів показали себе в дорозі цілком придатними для наших шляхів. Проте, два мотоцикли німецьких марок—„Цундап“ та „Вінгов“ зовсім зламалися і вибули зі строю.

Ми вже пройшли близько 3 тис. кілм. Їдемо зі швидкістю 40-50 км. на годину. І до цього часу радянські мотоцикли йшли добре. Нашими радянськими мотоциклами ми доженемо та випередимо закордонні!

Під бурхливі овації та звуки військової оркестри мітинг скінчився.

Фото „Ратану“

Гараж Раднаркому. Тут було влаштовано виставку радянських мотоциклів. Інженер Можаров пояснює екскурсії автодорівців конструкцію легкого радянського мотоцикла

До подорожі Мекдоналда до Америки: на фоті—Мекдоналд (праворуч)
і Дауес (ліворуч)

„БРИТАНСЬКІ АДМІРАЛИ НЕ СПЛЯТЬ“

К. Нович

Сер Джеймс Рамсей Мекдоналд, „робітничий“ прем'єр уряду його величності, як відомо, народився в Шотляндії, у цій країні туманів, і кращі роки свого життя провів у Лондоні, де сонце—рідкий гість.

Чого ж дивуватися, що інтерв'ю прем'єра про мету приїзду до Америки й наслідки переговорів з Гувером були дуже туманні?

Це тільки зайвий раз стверджує відомі міркування Мекдоналдового земляка Бокаля, що в своєму творі про історію цивілізації доводив, ніби природа обумовлює розвиток людства.

Але ж ми, виховані на марксовій науці, не визнаємо теорії Бокаля й тому спробуємо розвіяти туманні фрази прем'єра.

І хоч ми не були на дачі в Віргінських горах, все ж запевняємо читачів, що зміст переговорів між Мекдоналдом і Гувером нам докладно відомий. Прелюдією цих переговорів були „дружні“ розмови Мекдоналда з містером Дауесом, генералом від репарацій і нинішнім послом в Англії. Розмови ці мали цілком мирний характер, але темою їх були суто-воєнні питання. Англія хотіла, щоб їй дозволено було збудувати нові кораблі загальною вагою в 350.000 тон, а Америці—лише 300.000 тон.

Америка не погоджувалася. Тоді Мекдоналд вирішив особисто поїхати до Гувера й переконати його.

Це йому пощастило, правда, довелося внести деякі поправки: Англії дозволено збудувати кораблів не на 350.000, а лише на 339.000 тон.

Натомість Америці дано перевагу якісну, перевагу досить важливу.

Щоб схарактеризувати в чому саме полягає ця перевага, нам доведеться зробити маленький екскурс в історію.

Влітку 1927 року зібралася конференція морських держав, що розглядала питання про роззброєння, тобто про озброєння, бо „р“ приставлено лише для блізиру.

Конференція сіла на міліну, коли справа дійшла до тонажу кораблів.

Америка вимагала, щоб було дозволено будувати крейсери в 10.000 тон з 8-цалевими гарматами, а Англія хотіла, щоб будували крейсери в 6000 тон з 6-цалевими гарматами.

Чому саме на цьому спіткнулися—пояснює відомий англійський журналіст Глязгов в одній із своїх статей, присвячених англо-американським взаєминам.

— Великобританії, — пише він, — потрібні маленькі крейсери для захисту своїх морських шляхів. Північні Штати таких крейсерів не потребують і можуть будувати виключно ве-

ликі крейсери. А на війні, так гадають англійські адмірали, Америка мала б таким чином, велику перевагу, бо великий крейсер може знищити малий не підпускаючи його навіть на постріл до себе.

— Адмірали мали підставу передбачати можливість війни, додає не без суму Глязгов.

Так, адмірали мали (й тепер мають) цілковиту підставу дати про війну, бо вона таки наближається. Змагання Америки й Англією на морі є тільки логічний наслідок змагання цих держав на суходолі. Кожен, хто уважно стежить подіями останніх років, добре знає, як настирливо Америка вибиває Англію з її численних економічних позицій. В Японії, в Китаї, в Америці, Канаді, в Австралії й Хіні американські війська перемагають англійські. Експорт американських капіталів усе зростає.

Цілком ясно, що Англія без боротьби не віддасть тих позицій, які вона їй собі здобула в наслідок довголітньої імперіалістичної експансії. Могутність Англії в її флоті. Не марно англійський гімн починається зі слів „Пануй, Британіє, над морями“. Але Америка швидко наздоганяє Англію. Велетенська техніка і величезні капітали—досить міцна база для прискореного будівництва флоту. Тільки за останні два роки Америка спустила на воду десятки першорядних військових кораблів.

Англії довелося „тримати ногу“ й збудувати приблизно ту саму кількість кораблів. Але англійські фінанси не можуть зрівнятися з американськими, і Сіті з усе більшою тривогою стежило за цим змаганням, що нічого доброго не обцяло.

Угода між Англією та Францією, що її склав Чемберлен, і промови Куліджа й Гувера, що з'явилися в наслідок цієї угоди, викликали велику тривогу в Англії, бо небезпека війни стала наявною.

Ця воєнна угода була одною з найважливіших причин розпаду твердобих.

Мекдоналд, ставши до влади, насамперед подбав про те, щоб показати незалежність нового англійського уряду від Франції.

Другим кроком були форсовані мирні переговори з Америкою.

Сіті вимагало компромісу у морських озброєннях. Переговори між Мекдоналдом та Дауесом відзначилися великими поступками Англії. Хоч Мекдональд настоював на пропозиції 350.000 тон: 300.000 тон—на користь Англії, він дав Америці перевагу в якості.

Глязгов наводить такі цифри:

Великобританія: 15 крейсерів по 10 тис. тонн з 8-цалевими гарматами, 33—34 крейсери по 6 тис. тонн з 6-цалевими гарматами.

ПАСШ: 23 крейсери по 10.000 тонн з 8-мицалевими гарматами, 13—13 крейсерів по 6 тис. тонн з 6-цалевими гарматами.

Але й таке співвідношення не задовольнило Америку. Тоді серві Мекдоналду довелося сісти на пароплав. Поки Мекдоналд милувався з Атлантичного океану, англійські журналісти писали статті про можливий компроміс.

Згаданий вже Глязгов руба ставить питання:

— Північно-Американські Сполучені Штати досить розумні, щоб не втягнутися у війну з Великобританією, що протягом найближчих 62 років повинна виплачувати Америці щодня круглу суму в 100 тис. фунтів стерлінгів. (Це, додав Глязгов, є один із щасливих наслідків світової війни). Коли ще додати, що ПАСШ взагалі є одна з світи країна, що не настільки дурна, щоб розпочати війну, то можна сподіватися на угоду. Коли цієї угоди досягнуть, тоді буде скликано конференцію морських держав. Тоді, може, настануть такі часи, коли британським адміралам більше не доведеться провадити безсонні ночі. Глязгов, як свідчать факти, пророкував досить вдало.

Але зовсім не треба бути пророком, щоб передбачити компроміс між Англією та Америкою. Мекдоналдові було дано завдання досягти угоди за всяку ціну. Завдання це дало Сіті. Wickham Steed, редактор відомого журналу „Review of review“, в своїй статті „Англія та континент“ наводить надзвичайно цікаві факти про взаємини між Мекдоналдом і Сіті.

„Світ незвернув достатньої уваги, пише він, на виняткову подію. За одноголосною ухвалою Лорд-майора й Корпорації лондонського Сіті прем'єр-міністра Мекдоналда й державного канцлера Сновдена обрано на почесних громадян Сіті. Ось текст резолюції: „Грамоту про почесне громадянство Сіті піднести в золотій скриньці вельмишановному Джемсові Рамзею Мекдоналдові в ознаку його енергії й здібностей, що завдяки їм він досяг високої посади міністра-президента, а також в ознаку його зусиль шляхом поїздки до Сполучених Штатів дати змогу порозумітися цій нації з британською державою, а зокрема досягти взаємного розуміння в обмеженні морського озброєння“.

Ця резолюція одверто диктує Мекдоналдові, що робити в Америці.

Почесний громадянин Сіті виконав наказ своєї корпорації.

Переговори між Гувером і Мекдоналдом привели до угоди двох найбільших імперіалістичних держав, що розподілили між собою сфери панування.

Відразу ж після угоди було офіційно оголошено про скликання конференції п'яти морських держав.

Конференція мав відбутися в січні. Америка й Англія спробують продиктувати Японії, Франції та Італії свої умови роззброєння.

Але вже з першого дня всі ці держави одностайно заявляють, що не дадуть нав'язати собі ті умови, що вигідні лише ПАСШ та Англії. Та й угода між Англією й Америкою нічого по суті не міняє, бо шалена конкуренція між двома великими імперіалістичними державами зовсім не залежить від доброї волі Гувера чи Мекдоналда.

Ця конкуренція є неминучий наслідок капіталістичного господарювання за доби імперіалізму. Конкуренція повинна неминуче привести до нової війни. Цю війну передбачають усі й насамперед Уолл-Стріт і Сіті.

Компроміс є тільки холодний компрес, що повинен заспокоїти громадську думку. Американські й англійські верфі зовсім не збираються скорочувати роботу.

Британські адмірали й після компромісу знатимуть багато безсонних ночей, бо як пише Глязгов, „адмірали мають підстави думати про війну“.

І цілковиту рацію має „Правда“, коли пише про наслідки побачення Мекдоналда з Гувером таке:

„Безперечно, англо-американські суперечки ні в якому разі не ліквідовано в наслідок цих „роззброювальних“ тенденцій...“

... „Роззброювальна“ конференція ще тільки в січні м-ці повинна розпочатися, а вже кипить одверта ворожнеча, дощем падають взаємні недвозначні загрози більших морських держав.

Такий є фатальний шлях буржуазного пацифізму“.

І зрозуміло, що ніякі клоунаські церемонії на зразок спання Мекдоналда на „історичному ліжку“, весь цей зовнішній парад, що супроводить Мекдоналда на кожному його кроці в Америці—вся ця кумедія ні на йоту не зменшує ворожнечі між імперіалістичними хижакми.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ ПРЕЗИДЕНТА ГУВЕРА

У середині над „Білим Домом“ Гувер. З лівого боку: міністер закордонних справ Генрі Стімсон, Вілліам Мітчель (мін. юст.) Вільбур (внутр. справ), Джемс Гуд (військовий), Джемс Девід (праці). З правого боку: новий віце-президент Куртіус, нижче Гайда (земельні справи), Чарлс Адамс (морські справи), Вальтер Брозн (пошта й телеграф) та Мелон (мін. фінансів)

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ. НА ЖОВТНЕВІ ДНІ ГОТУЄТЬСЯ СПЕЦІАЛЬНЕ ПОДВІЙНЕ ЧИСЛО „ВСЕСВІТА“ ЖОВТНЕВЕ

в збільшеному розмірі. Читайте в „Жовтневому числі“ низку цікавих історичних матеріалів, спогадів, оглядів сучасного життя.

Стаття І. Дубинського

Енгельс—перший воєнспец серед комуністів—сказав: „організація, техніка і тактика армій залежить від виробничих сил країни та її шляхів сполучення“. Закон, що його сформулював Енгельс, визнала не лише пролетарська, а й буржуазна школи.

І справді бо, чи може напр. Литва одна встояти проти тиску сильної індустріальної держави? Звичайно, ні, хоча литовці можуть мати в своєму озброєнні найновіші гармати, аероплани і танки. Ці найновіші засоби можуть бути і у каблів і в абесинського негра. Але справа в тім, що в них немає тої промисловости, яка б могла безперервно поновлювати засоби боротьби, що зношуються та вибувають із строю.

Закон Енгельса діє як холодний компрес.

Мало хотіти та закінчити війну одним маневром, що кінчається розгромом ворога. Ми кидатися на ворога грізним соколом. Обстановка примушує скласти крила й занурюватися в землю кротом.

Наколи б Фридрих Великий, Суворов, Наполеон здумали б вести позиційну війну. Їм довелось би так розтягти свої армії, що на одному кілометрі стояло б 20—30 салдат. Коли русько-японська війна прибрала позиційного характеру, закордонні воєнспеси приїжджали до невисоким якостям сторін у війні. Німці, що вели перед собою війну, думали, що вони не можуть дозволити собі розкіш вести позиційну війну.

Закони громадського розвитку, а звідси закони війни виявилися сильнішими за догми гордовитих прусаків. Навіть найсильніша у всесвітній війні їхня армія, зробивши гутній стриб на Париж у 1914 році, зробивши людендорфський прорив біля Ам'єна у 1918 році та макензенівський наступ в Карпатах у 1915 році—змушена була закрити фронт.

Що ж штовхає на це навіть найсильніші армії? Що змушує багатомільйонні озброєні маси, відмовившись від швидкого способу закінчити війну—маневра, перейти на позиційну війну, що виснажує сили народу та зводять мільйони найздоровіших людей на нівець?

Характер озброєння відбивається на способах ведіння війни. Велика кількість батальонів та кулеметів, розташованих на одному кілометрі фронту, дозволяє ворогові розвинути силу оборони до максимуму. Щоб цю оборону зломити треба мати величезну кількість салдатів, щоб нападати: артилерію, танки та літаки.

Тимчасом у всесвітній війні—засоби оборони, кулемети, шанцеві спорудження зростають значно швидше за засоби нападу. Ці посилювались у німців коштом важкої артилерії союзників коштом танків. У російській армії це питання розв'язувалось простіше. Техніку заміняла салдатецька кров. Недостача артилерії замінювалась людьми.

Обмежені засоби нападу дозволяли використати їх не на всім фронті від моря до моря, а лише на одній ударній ділянці, де ладналися зробити прорив. Звідси—на решті фронту перевага засобів оборони викликала позиційний характер війни. А за наступної війни, що більше виявиться, бо число кулеметів на одиницю фронту зросло по всіх арміях у 3—4 рази, а артилерія лишилася в попередній кількості. Середнім числом на 1 км фронту падає нападати на східно-європейському театрі 25 кулеметів і 3,5 гармат. На активний же фронт (прорив)—110 кулеметів і 150 гармат.

Успішний прорив і наступний за цим маневр та наступ не здавали ще позиційної війни до архіву. Наступ вимагає витрати великої кількості людей та бойових припасів. Дивізія потребує на день 30—36 вагонів бойового постачання. Армія—10—12 потягів. Людей бойні припаси витрачаються далеко швидше, ніж підвозиться. Щоб їх нагромадити,—потрібна зупинка. Зупинка викликає позиційну війну.

В російській армії було ще гірше. Там частенько доводилось зовсім зупинити успішний наступ бо тил зовсім не підвозив гарматнів. Їх не давала слаба російська промисловість. Російська промисловість не була готова до війни. На фронті гарматні ціновано як золото. Тим то намагались атаки й контр-атаки провадити вночі, щоб обійтись без арт. підготовки. Салдати йшли без набоїв, але зате з богом. Бога підносили в усіх виглядах і положеннях. Навіть німці, знаючи цю сторону „політпідготовки“ російського салдата, якось улаштували за принципом світлової реклами, в хмарах привид Ісуса Христа, чим страшенно приголомшили росіян, що не зуміли дати відсічі наступній атаці.

Наступна армія посувається швидше, ніж транспорт, що обслуговує її, особливо, коли останній базується на шкапах, що їх по тижнях не годують. Зруйновані залізниці й мос-

І ВІЙНА «КРОТІВ»

Малюнки М. Щеглова

ремонтуються повільно; навіть німці ремонтували—5 км. на добу, як рекордну цифру, за просування армії—10—14 км. Поки транспорт налагодиться, на сцену з'являється набридлий шанець.

Підчас громадянської війни ми майже не спостерігали моментів позиційної війни. Чим же пояснити це? Справа в тім, що нечисленність армій ворогів і неповноштатність військових одиниць призводили до розтягування бойових сил. Фронт був не досить ущільнений. Оборончі засоби розпорошувались. Отже, легко було подолати оборону. Вся війна перетворилася на цілковитий маневр, не рахуючи коротких зупинок для нагромадження сил. Дивізії розтягувались на 25—60 кілометрів, тоді як у майбутній війні на кожну дивізію припаде в середньому 10—12 км, а на активних ділянках і 3—4. На Заході на кожну дивізію припадав 1 км. фронту, там, де був прорив.

Підчас громадянської війни підвоз із тилу мав відносно значіння. Військо жило місцевими коштами. Тепер, коли кожне село буде забито військом, важко розрахувати на кошти селян.

І навіть поповнення за громадянської війни йшло значною мірою не з тилу, а з фронту. Все це зменшувало залежність бойової діяльності від підвозу з тилу та транспорту.

Ще один важливий момент, що викликає шанцеву війну—моральний стан війська обох сторін. Щоб рухатися вперед, щоб наступати, не зважаючи на труднощі та колосальні жертви, потрібне високе моральне піднесення. Наколи його немає, коли бійці не усвідомлюють цілей війни, якщо ці цілі їм чужі—вони не прагнутимуть до перемоги, а без цього не можна наступати. Усякі спроби кінчаються прахом, як червневий наступ Керенського, і армія знову закопується в шанцях. Бонч-Бруевич слушно відзначає цей момент:—„Ви посієте все поле технічними апаратами, зорете землю, понабудуете бетонів, небо затьмарите летючими машинами, а землю покриєте вогнем дощем... Все підготуйте, щоб перемогти. А людина скаже: „досить“ і, перекинувши гвинтівку за плечима, або кинувши її в перший попаний рівчак, піде геть з кривавих ланів“. Сами салдати тоді говорили—„Салдат сила сильна, а армії немає“.

Позиційну війну важко перенести. Треба мати велику моральну стійкість, щоб у постійному нервовому напрузенні місяцями сидіти без діла. Найлегше переносить це армія, країна якої витоплює найбільше чавуна і має велику сітку шкіл і театрів. Звичайно існує вульгарне твердження, що російський салдат не вибагливий, а англієць і в шанцях не може обійтися без одекону та бритви. В ц-мент-о-бетонних шанцях з садочками та квітниками, в шанцях покритих шпаліром, освітлених електрикою, салдат почував себе краще ніж російські „сиволади“, яких призраливо обзивала офієрія, в їхніх брудних шанцях.

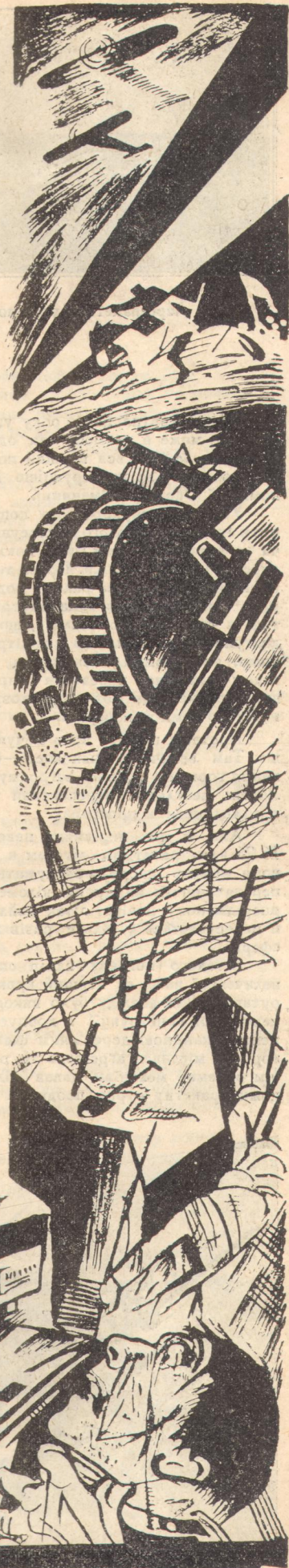
Які ж у нас перспективи? Чи застраховані ми від позиційної війни? Звичайно, ні. Але з другого боку ми не можемо дозволити собі розкоші огородити країну колючим дротом і там вісяжуватись. Війну вирішує рух. І ми будемо рухатися. Звичайно, ми не можемо маневрувати на цілому нашому величезному фронті. Ми не можемо зосередити наші сили від Балтицького до Чорного моря і старатися цим стримувати буржуазний тиск. Це аналогічно тому, наколи б кошти на промисловість розлати рівномірно усім нашим фабрикам та заводам. Слід пам'ятати, що сто тракторів у руках ста господарів—це досягнення, а сто тракторів у руках одого радгоспу—це могутня сила.

Наступаючи на ударній ділянці ми можливо змушені будемо оборонятися на другорядних фронтах, узявши з них максимум сил та засобів на ділянку рішучих дій. Звідси на другорядній ділянці може виникнути позиційний характер війни, але це не слабкість наша, а сила бо дозволить вести наступ і перемогти на головних фронтах. Звичайно, й тут, на рішучій ділянці, наступ може спитися і тимчасово прибрати позиційних форм.

Зріст індустріалізації забезпечує зріст нападних засобів—танків, гармат та авіації. Це застраховує нас від позиційної війни.

Промисловість і транспорт за мирного часу повинні бути так побудовані, щоб відразу з початком воєнних дій зуміти перейти на службу війни.

Піднесення, що головне, є більше ніж досить у наших масах. Це доводить хвиля бойового піднесення, викликана насадом хінців та білобандитів. А найголовніше, що маємо ми, це те, що гармати виробляє і стріляє з них—одна людина.

Аеро-ракета під час польоту. На фоті ясно видно клуби диму, що виділяють з ракет під час вибухів пороху

АЕРО-РАКЕТУ ЗДІЙСНЕНО

Перше жовтня цього року увійде в історію завоювання повітря—а може й космосу—як одна з його славних сторінок. Цього числа відбувся перший польот на ракетному аероплані, побудованому за конструкцією інженера Зандера на заводах компанії Опель у Німеччині.

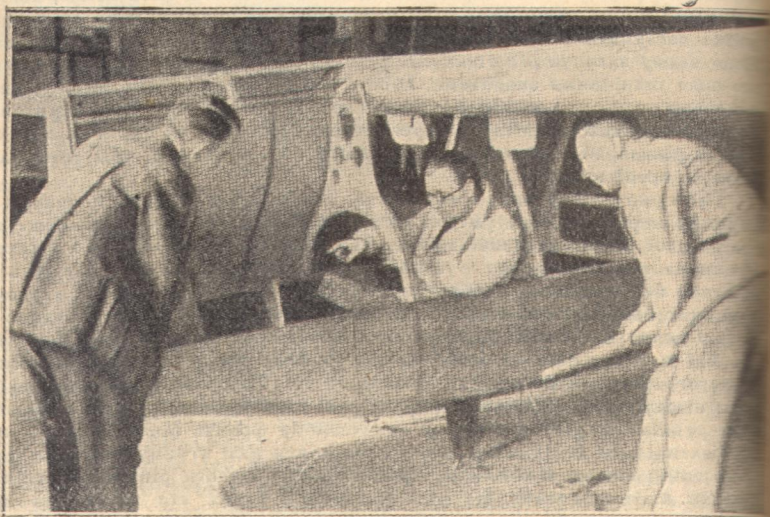
У квітні минулого року пощастило вперше здійснити ідею практичного застосування ракетного рухача на автомобілі; цим було покладено початок новій епосі в історії техніки. Преса тоді вже зазначила, що перший успіх рухача-ракети подібний до перемог парової машини й двигуна внутрішнього горіння. Але тоді ж таки вже зазначалося, що майбутнє ракетного двигуна не на землі, а в повітрі. Надзвичайні швидкості, яких можна досягти за допомогою ракети, а також пожежна небезпека спричиняються до того, що авторакета не може розраховувати на переможний похід по земній поверхні.

Проте, в повітрі вона почуває себе цілком інакше. Там величезні швидкості—бажана мета, а витікання горючих газів не загрожує небезпекою пожежі. Зовсім неоглядні перспективи відкриваються ракеті в міжпланетних просторах.

Але й на порівняно невеликих відстанях від 15-25 км. ракетним літакам є широке поле акції—вони можуть добре прислужитися для найшвидшої передачі почти на тисячі кілометрів. Згадаємо, що в розрідженому повітрі літак майже не зустріче опору й пересувається у кілька разів швидше, ніж в атмосфері.

З такого погляду вдала спроба Опеля набуває величезної ваги, як перший крок—літак з ракетним рухачем. Для досліду було використано дуже нескладний літак дерев'яної конструкції з корпусом обшитим фанерою і обтягненим тканиною дерев'яним фізеляжем крил. В задній частині корпусу містився агрегат з 16 ракет (4 ряди по 4 ракети), причім окремий механізм давав пілоту можливість запалювати кожен ракетну рурку поодиноці.

З огляду на недосконалу конструкцію аероплану не було здійснити безпосередньо ракетний старт від землі. Пуску скористалися зі своєрідного катапульты. Аеро-ракету встановили на візку, що розганявся по рейках завдовжкина 50 м.

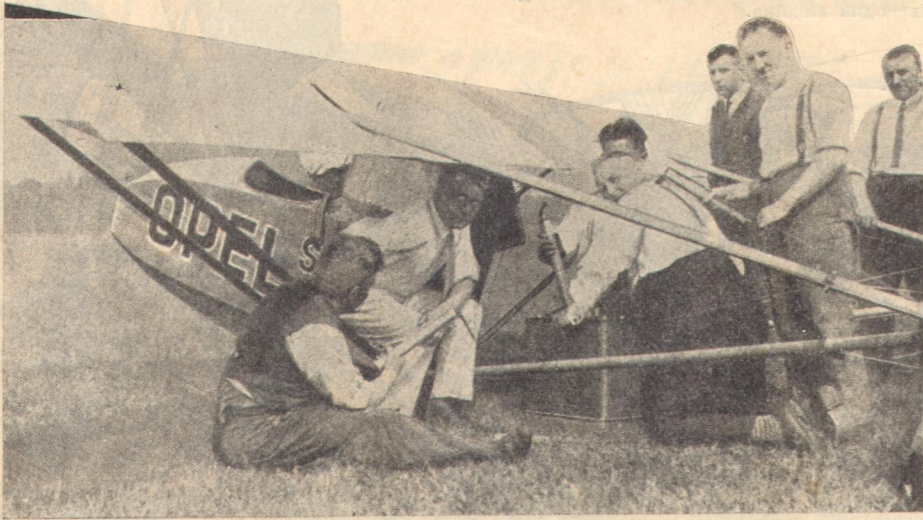
В майстерні, де було збудовано аеро-ракету. Останній огляд апарата

Літаком пілотував Фріц Опель, що запалив першу ракету на рейках. Аероплан підвівся на 15 метрів і на такій висоті продовжував польот.

Скільки спроба відбувалася на Франкфуртському аеродромі, що має порівняно невелику площу, продовжувати летіти напрямки не можна було (поліція з пожежних міркувань заборонила аеролітакові вихід за межі аеродрому) й пілоту довелось круто змінити курс. При цьому він потрапив до смертельного вітру, що примусив літак сісти на землю.

Загалом Опель продержався в повітрі 45 секунд і спалив лише 9 ракет, причім пролетів відстань у 2 км. Ця фра мала, але нагадаємо, що лише чверть віку тому відбувся такий самий недовгий польот—бр. Райт уперше пощастило піднятися в повітря й летіти 59 сек. Тоді до „рекорду“ цих американців ставалися так же скептично, як тепер до першої перемоги аеро-ракети. Проте Райт мали безумовну перевагу, коли порівняти їх з Опелем: там ми маємо певні дані—літак і рухач, що вимагає вдосконалення, а не якісної зміни. Тут же маємо ще нерозв'язане найважливіше питання—проблему ракетного палива. До цього часу ракетні двигуни наповнюються звичайним порохом, що не дає достатньої сили вибуху й надто швидко палиться. Остаточна проблема аеро-ракети буде розв'язано тоді, коли на місце пороху стане речовина більшої вибухової сили.

Павло Кельмен

Перед стартом. Агрегат заправляють ракетами. Фріц Опель (в окулярах) і конструктор аеро-ракети інженер Зандер (стоїть навколюшках перед ракетним агрегатом)

САВА ГОЛОВАНІВСЬКИЙ

ВАСИЛЬ НАЙДА

Уривки з повісті

X

Збори про переростків

Товариші!

— Говоритимемо просто:

— Досить товктися на одному місці.

— Чому б доповідь про переростків не поставити на завтрашній повістці!

Питання, звичайно, нікому не ясно спинитися на ньому доцільно і варто чи більше, що треба почати вчасно йтуватися до

переходу до партії...

Записка написана на стіні просто й лагонічно

і досить грізно:

— Збори почнуться рівно о шостій, нім з'явитися—без запізненя!"

Доповідач приставив пальця до вуха й промовив упевнено і запально:

— „Доповідь, що маєте ви заслухати, досить цікава і актуальна.

Розмовляв зі студентами часто, й майже завжди починаючи знову, ні вилітають

в озброєний наступ,

і розпочати

про це розмову...

— Звичайно—

питання неясної вроди,

прояснити—безперечно варт її:

Допесть сьогодні, чи вчора з заводу завтра його не приймають до партії...

— Виходить—

в роботі крутись і підстрибує,

об десь після себе лишити слід,

потім—нізачо—бийся, як риба,

як жива риба—об мерзлий лід!...

— Виходить—

пливи в комсомольськй морі

шквали ворожі підставивши грудь,

потім—забудь комсомольські збори,

братву комсомольську

навік забудь...

— Неначе б то так,

а спробуй подумай

толком усе як слід розсуди:

не може ж Партія бути з гуми,

не може ж Партія бути з води!

Щоб міць перемог, що кров'ю далась,

ама узяла—й комусь віддала свою...

— Не може ж „студентська“ кляса якась очать керувати робочою клясою!

и до Партії надійде час,

поки питання ставити рано ці,

о справа, як видно,

не тільки в нас

ще в потрібній партійній механіці.

— Щоб жити, здолавши більше віків

розтопивши на свічці гарт її,

ба, щоб партія більшовиків

ала склад більшовицької партії

— Треба у куряві наших доріг набити законами мудрими голови так, щоб кожен

у буднях

міг

і партії дати, як дав комсомолові!

— Минув, не вернувшись сімнадцятий рік країна росте й виростає заводами, а ми течемо за потоками рік, з пустими горіщами

лазимо й ходимо...

— Тут вивчати треба не лише статут, суворість законів та істини хемії...

— А, значить роботи ще вистачить тут аж поки книжок

не доріжеш ножом її.

— І лише тоді,

коли кожен з нас стане Радвлалі потрібний і вартий йти на заводи надійде час, щоб стати до лав

за іменем Партії,

—Щоб гудом заводів дзвеніла в піснях і шкіру з плеча,

зриваючи синю

На кожному з нас,

як світ на слонах

росла

і держалася

сила країни.

XI

Лист до райкому

У кімнаті тиші, як води.
Навіть стіни та вікна захлюпала!..
Хлопці роз'їхалися хто куди,
А Гриша у родичів

в Маріуполі.

Васька ж лишився вдома сам—
З сумом що лився на зламані вінця
І цілі вечори робила масаж
Замурзана тінь закурений стінці.

Раптом по спині—жабою дрозь,
Прибігли вогні,

що швидко гаснуть...

— Після цього лишається

власне що ж?

— Навіть самому нічого не ясно!

Зробити так як Гриша зробив,
Покинути все і навіть забути?
Але ж у світі немає див,
Що все повернули відразу круто!

Що все повернули у другий бік
І поставили б відразу

в інакшій площі.

Не може із серця чоловік
Вирвати все, що найдорожче!

У грудях горів запікаючи біль,
Ні разу не тріснувши, як солома...

...Повісити краватку на собі

Чи може повіситись на ній самому?

Хилилося, падало хмури лице
Та раптом потоки пішли по новому...
На білому папері чорним олівцем:
„Такий то завод,
заводському райкому“.

— „Братва, я не в силі більше терпіти
І мушу звернутись до вас з листом.
Вже скоро піде четверте літо,
Моєї роботи четвертий том.

Четвертий у ВУЗі—

та на заводі,
Якщо не помилка, здається—два
Тепер двадцять третій...

— Що ж скажете годі?

— Що ж скажете досить з мене, братва?

— А я ж не такий, щоб забути минуле,
— Братву заводську й робочий клас!

— Я ж звик у заводі,

у клекоті,

— Я ж звик у комсомолі—серед вас!...

— Не могу ж в міщанське багно пірнуть
І цим зарізати себе навіки.
Вже краще обрати собі за путь
Звичайну петлю

і очі на викат!

Та я поручитись за себе міг
(Усе на долоні в нашого брата)
Я знав, що з усіх неясних доріг
Не могу жодної

собі обрати!

І от поручившись,

як кожен, за себе
Заяву подав... І не зрозумів:
— Утриматись кажуть, товаришу, треба—
Приймаємо виключно робітників!

І що ж залишилося тепер роботи.
В осередку новий вироста актив.
Лежить перед носом розбите корито,
Що сам я, здається,
його розбив!

Попереду шлях

дрявий як вата,
Роздертий на двоє як гнилий хлам...
Та може не треба шкодувати,
Що розколотись не могу

і я пополам.

Я знаю

у мене одна дорога,
Дорога до партії і до борні!!!
Та хтось підкладає

під залізні ноги

Безодні й прірви

на шлях мені.

А як їх пройти

обминути як їх,
Щоб цілою лишилася голова—
Для цього планів

не маю ніяких!..
За вами останнє слово, братва!..“

Нарис Ол. Полторацького

МІСТО ЧАДУРУ Й НАФТОГОНУ

Людам, що залюбки читають романи з життя тропіків Сходу, — таким людям варт сісти на поїзд й попростувати прямісінько до Батуму, столиці Аджарської СРР. Батум не дарма названо „Радянською субтропічною столицею“. Людина, що потрапляє сюди просто з Півночі — завжди буває вражена надзвичайно своєрідними батумськими краєвидами, — пальмами, бамбуковими плянтаціями, плянтаціями рижі — словом усім тим, що ми при звичаї вважали невідмінною приналежністю тропічних країн. По вулицях Батуму ходять жінки-аджарки в довгих чадурях, що зовсім вкривають обличчя. В околицях Аджаристану можна надбати часом на ведмеда, а в глухих закутках і на барса.

Це один бік Батуму. Другий ви починаєте бачити ще за багато верстов від міста, навіть за кордонами Аджарії вздовж залізничної колії нескінченно тягнеться вдалину залізна рура, пофарбована в червоний колір. Рура завтовшки в тридцять сантиметрів приблизно. Вона невідступно женеться за потягом майже на всій відстані між Баку й Батумом, тобто на просторі в якісь сім географічних градусів. От рура заховалася в землю, он вистрибнула на поверхню, он вона знову вистрибнула з землі й женеться слідом за потягом просто по землі, в третьому місці вона біжить за вами на підпорках. Це — нафтогін, що нині закінчується збудованням, нафтогін, що з'єднує центр нафтодобувальної промисловості з центральним портом — Батумом.

Коли вийти в море, присутність нафтогону можна одразу відчутися: он на обрії майорить німецький нафтоналивний пароплав — величезна, на десятки тисяч тон місткістю, цистерна для нафти. Пароплав поволі проходить до Батумського порту — величезного на розмір і дуже зручного для пароплавів: ніяка буря не страшна в порті.

Присутність закордонних моряків аж надто відчутима в самому Батумі — чистильники черевиків можуть заговорити з вами по-німецьки або французьки, а по всіх численних духанах музики грають найостанніші закордонні чарльстони.

Ми беремо у чужоземців — чарльстони для оркестру, натомище ми примушуємо капітанів усіх пароплавів надзвичайно хвилюватися з поведження команди пароплавів на березі: замість чесно, як завжди водиться, йти до дуану, або до повій — матроси з закордонних кораблів простують до „клубу чужоземного матроса“, де читають якісь жахливі аморальні більшовицькі книжки й навіть дивляться обурливий змістом фільм „Панцерник Потьомкін“, що в ньому показується, як матроси кидають офіцерів за борт. Лише пекуча потреба на нафту, висока її якість і дешева порівняльно ціна радянської нафти примушує буржуазних моралістів пускати свої пароплави в такі небезпечні рейси. Проте, т. Ленін колись сказав, що за хорошу ціну буржуазія продасть і купить навіть мотузку на власну ший.

Батум невеличке місто, на 40 тис. мешканців, але вигідне економічне становище прикрасило його. Тут величезні бульвари з пальмами, магноліями й великою кількістю скорпіонів. Проте, батумці до них звикли й не лякаються, на українця ж скорпіон, що повзе мирно повз твого черевика, — справляє гнітюче враження. Біля пальм, цієї найвищої екзотики Сходу мирно куняє папіросниця. Старий Батум — у духанах, старий Батум висить плякатами на вулицях, плякатами в траурних рямцях, де врочисто сповіщається про передчасну смерть того чи того батумця.

Можна подумати, що в Батумі якась пошесть, — бо про смерть кричать усі стіни батумських будинків. Насправді ж виявляється, що ці оголошення на стінках заміняють газетні публікації: власної газети в Батумі нема, доводиться вживати прокламаційного способу інформації.

Старий Батум ще в величезній кількості людей, химерних створін, що живуть з чудернацьких професій. І справді, так звані третерядної ваги професії в Батумі гіпертрофовані: чистильників чобіт, візників, перукарів, мозольних операторів,

годинників, фабрикантів мінеральних питов, ювелірів, стрів чув'яків, взагалі екзотичних справ майстрів (кінджі, цівки то-що), власників човнів для катання й інших людей, трудяться над розвагою для іншого — тут надприродна кість.

У містах з удесятеро більшою кількістю населення можна знайти такої маси майстрів усякого непотребу й потреби. Це пояснюється тим, що Батум у значній мірі порт і лише потім столиця Аджарії. А курортники приїждять сюди відпочивати й потребують на розвагу. А як відомо, п'ят обумовлює „пропонування“. Це все — старий Батум. Першим завданням — трансформація. Як вона відбудеться — побачимо.

Зате Батум новий — це молоде створіння, що зростає з прегарну молодшу дитину цілого радянського Союзу.

Батум є столиця Аджарії. Це — союзна республіка СРР Грузії, спільна з нею почасти мовою та етнографією. Аджарія свого часу підпала під вплив іслама. Цим пояснюється, що деякій частині аджарців-мусульмане, жінки й досі носять чадру, а денеда можна зустрітися навіть з полігамією. До революції Аджарія була пунктом турецьких наскоків на Грузію. 1878 року Аджарія перейшла під царську російську владу й її стриг однією з отоманських паша, а російський генерал. Аджарію посідали русифікували, нарід аджарський був пригнічений і перебував у стані справжнього рабства.

Після Жовтня до Батуму прийшла окупаційна експедиція англійців, що пробули тут аж до 1921 року. Англійські методи господарювання в Аджарії нічим не відрізнялись від методів їх роботи, скажімо, в Індії, а аджарці тоді не могли аргументувати проти таких методів Колексом законів охорони праці, як це робили чиятурські гірники, аргументуючи проти колекційних методів містера Гаримана. Багато аджарських революціонерів наклало голову в боротьбі з грузинами: адже англійці всіляко розммухували ворожнечу між аджарцями й грузинами, бо зручніше правити двома ворогами, ніж двома сусідами.

Радянізація Аджарії припадає на 18 березня 1921 року.

Радянізувати Аджарію було надзвичайно тяжко: нарід, виведений турками, царем, англійцями — вже нікому не вірив і вважалося надзвичайно обережно встановлювати радянську владу. Лише поволі, надзвичайно обережно наближалося до радянської культури місцеве, напівдикі населення — сільське поселянство Аджарії на шляху соціалістичного будівництва. Так, можна навести такий неймовірний в європейській частині Союзу факт, що й досі доводилося в радянських трудових колективах Аджарії залишити викладання релігії, бо інакше аджарський батько не допустив би свого сина до школи. Доводиться вийти й тієї же школі вчити дітей релігії й засновувати заклади піонерів — така є діалектика радянського глухого субтропічного кутка. Поволі ходжаків і молл витісняються за борт радянської школи — і саме там, де місцеве населення зрозуміло нарід, що правда не в моллі, а в радянського навчителя. І місто Батум відіграє колосальну роль в справі радянізації цілого Аджаристану. Насамперед тут — нафтогін, порт, Азнефтебуд, плянтації, рижові, по друге — тут: національні — с. г. технікуми (готує фахівців з чаю рижі, бамбуку), індустріальний технікум, що готує фахівців, потрібних для промислово-торговельних міських закладів, і нарешті педагогічний технікум — один з найважливіших органів радянської Аджарії, бо звідси виходять радянські національні робітники, що мають заступити хитрості в радянській школі. Технікуми й інститут готують нову аристократію інтелігенцію, що йде з біднішого селянства. Є фабзавуч, що прискореним темпом готує кадри аджарського пролетаріату, а без таких кадрів не можна радянізувати країну. Виховує також аджарські комуністи в КУСВ'ї та в Ленінградському університеті народів Сходу — і от два, по три приїждять звідти цілком нові, цілком європейські виховані люди до села керівниками радянської Аджарії — це момент рішення змозги в житті цілого села.

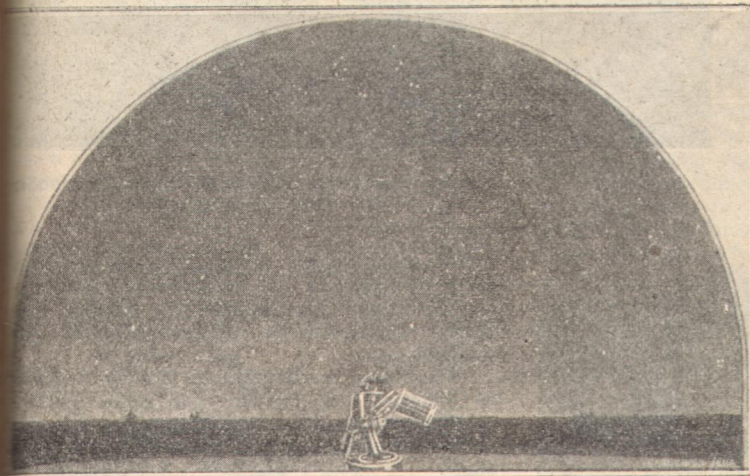
За п'ятирічкою загалом Аджарія не відставатиме від інших півкавказьких республік щодо розвитку її промисловості. Тут ще надзвичайно поширено розміри плянтації кавчуку, герані, агіону, бамбуку, рослин, що дають етерні масла. Чайна промисловість розвинеться до величезних розмірів. Розвинеться мережа заводів і фабрик у самому Батумі, зв'язаних з нафтопромисловістю (тут це називається „ехопромисловістю“, бо батумські нафтові справи є лише луна від Бакінської нафтопромисловості). Тоді Батум стане великим промисловим центром, а Аджаристан — промисловою країною. Це буде в майбутньому. Сьогодні ж Батум, а з ним ціла Аджарія — поспішають темпами п'ятирічки.

В порті стоїть надзвичайний пароплав „Грузія“, в порті шумлять пароплави й москитна фльота охороняє кордон від контрабанди.

Поруч громихає залізниця з новенькими цистернами, виробництва Канадських заводів, швидко нафта тектиме нафтогоном — одним з найбільших досягнень сучасної техніки. І все ж таки по вулицях Батуму ходять жінки в чадурах. Нічого — пролетаріят переродив усю країну — пролетаріят зуміє зняти чадура з жінки Сходу.

Шумує Батум — порт радянських субтропіків. Тут аджарські господарники диктують капітанам європейських пароплавів волю радянської країни.

НОВЕ ДОСЯГНЕННЯ КУЛЬТУРИ

В Москві відкрилася нова культурна установа, що своїм явленням завдячна знаменитій німецькій оптичній фірмі Цайса в Ієні. Ми говоримо про оптичний планетарій, за допомогою чого показують на сферичному екрані картину зоряного неба, а також переміщення сузір'їв та рух планет. Планетарієм взагалі зветься модель сонячної системи, що в ній планети, виображаючи собою планети, можуть рухатися за допомогою механізмів навколо лампочки, що править за сонце.

Оптичний планетарій, сконструований фірмою Цайса, чого спільного з цим планетарієм не має. Він являє собою тепло побудований механізм, що за його допомогою можна на екрані показувати найскладніші картини зоряного неба, як 5 тис. років тому, так і за 5 тис. років вперед.

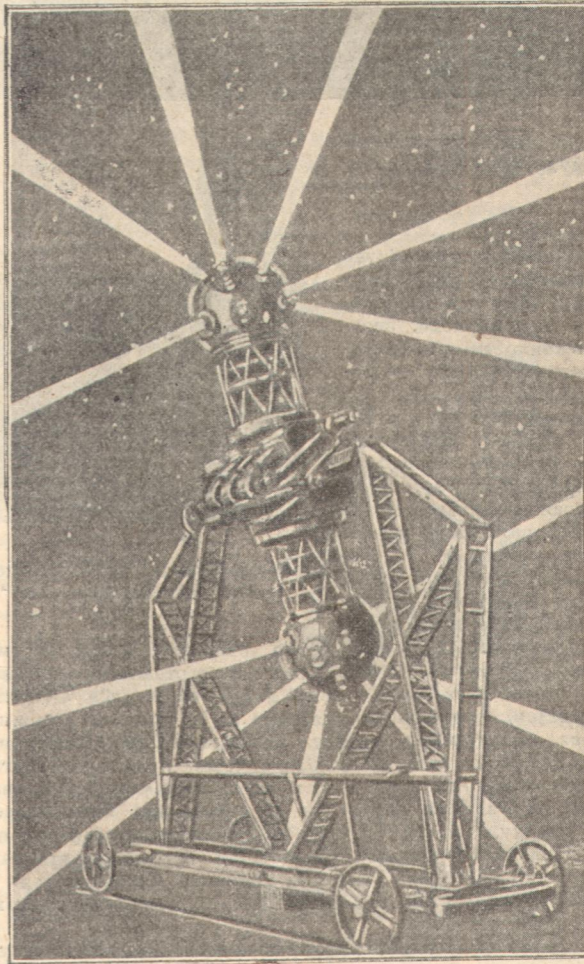
Наукове й особливо навчальне значіння такого апарату величезне. Думка про утворення подібного приладу виникла ще перед війною і належить директору Мюнхенського музею Ілдерові, що звернувся до фірми Цайса з проханням побудувати планетарій, що дав би змогу демонструвати переміщення сузір'їв та ходу планет відразу перед великою кількістю глядачів.

Технік фірми Цайса інж. Бауерфельд, що взявся розробити це питання, цілком відмовився від старої конструкції планетарія з кульками. Бауерфельд побудував оптичний планетарій, що в ньому виображення зірок і планет відкидається на величезний екран у вигляді півсфери за допомогою проєкційних апаратів, а всі найскладніші астрономічні переміщення обитися за допомогою механізмів, що являють собою чудо конструктивного мистецтва.

Глядачі входять під величезну баню, що має 25 м. у діаметрі; вся внутрішня поверхня бані пофарбована в білий колір. Лінію обрису накреслено на поверхні півсфери. Кілька рядів стільців стоять навколо проєкційного апарату.

Гасять світло й аудиторія бачить, як у темній глибині з'являються зірки і за хвилину перед здивованими глядачами з'являється чарівна картина зоряного неба. Завдяки темряві гаситься враження перспективи й досягається такої повної ілюзії, що здається неначе справді дивишся в безкрай глибини неба. Показується 4.500 зірок. Трохи згодом проєктується назва різних сузір'їв, і з окремого пулпітра лектор починає давати пояснення, користуючись, як указкою, світловим промінням. Апарат пускають в рух і картина неба ступнево міняється: одні сузір'я заходять, другі сходять, переміщуючись навколо полюса.

Розвидняється, гаснуть зорі, сходять сонце, однак сонячне світло не затемнює планет і місяця. З'являється місяць, що

йде своїм шляхом, показуючи всі фази від півмісяця до повні. Найпізніше з'являються планети: Меркурій, найближчий до сонця, хутко йде своєю орбітою, Венера рухається повільніше, Марс ще повільніше, а Сатурн із своїми кільцями найповільніше. Уран і Нептун не показуються, як невидимі за звичайних умов. Протягом 4 1/2 хвилин можна показати всі річні переміщення зірок; так само можна ясно показати відношення між обертанням землі й удаваним рухом зірок.

Як видно з рисунка, апарат складається з двох однорідних частин, симетрично розташованих по обидва боки горизонтальної осі. Всі північні сузір'я проєктуються верхньою сферичною частиною апарату, а відповідна нижня частина показує південні сузір'я. В точках А побудовано апарати, що проєктують назви сузір'їв, а в В містяться проєктори Чумацької дороги.

Літерами С на рисунку позначено верхню й нижню циліндричні частини приладу, де є апарати, що виображають сонце, місяць і планети, а також механізми, потрібні для пуску в рух цих світил. Нарешті, в Д містяться проєктори, що показують обводи екватора, екліптику й меридіани за допомогою блискучих ліній; демонстрація цих ліній наизвичайно важлива, коли в аудиторії идуть заняття. Всю споруду, що важить понад 2 т., поставлено на возок, що може рухатися рейками вздовж залі.

РОЗКОПКИ ДОНЕЦЬКОГО ГОРОДИЩА БІЛЯ КАРАЧІВКИ

Горн для випалювання посуду, часів XI-XII стор.

Ознаки городища було виявлено під час робіт по прокладенню шосе

ЦИМИ днями, під час переведення робіт по прокладці шосе під Карачівкою, біля Харкова, виявлено конкретні ознаки стародавнього „міста“ — Донецького городища, що належало слов'янам у XI-XII сторіччі. Під проводом відомого археолога проф. Федоровського організовано спеціальну експедицію, що одразу почала вести правильні, за науковими методами розкопки. Розкопки з перших же днів дали дуже цікаві й корисні наслідки. Вже тепер виявлено понад 70 ям із значною кількістю речей. Серед них звертають на себе увагу два гончарських горнів. Вони добре збереглися. Обережно переведені розкопки нічого істотного не пошкодили і горни ці зараз, звільнені від напису, дихають свіжим повітрям у непорушеному вигляді. Оскільки можна було приладнатися з фотоапаратом біля ям, в якій сторіччям відпочиває один зі згаданих горнів—видно з фота, що його подаємо тут зверху, ліворуч. За часів XI-XII сторіччя на цьому горні випалювали посуд. Археологічна експедиція, що зараз енергійно провадить розкопки, вирішила викопати горн і в непорушеному стані перевезти його до Харківського Археологічного музею.

Зараз експедиція, продовжуючи розкопки, складає загальний план стародавнього селища.

Крім дрібних речей, знайдених у ямах, виявлено ще майстерню, що виробляла різні хатні приладдя з оленячих рогів.

Серед ям є великі—в них зберігалося зерно. В цих ямах залишилися рештки завуглившогося зерна—проса, ячменю, жита маку, а також цілий лантух отрубів.

У перелікові знайдених речей треба відмітити ще—велику кам'яну зернотерку, рогові й кісткові платівки, що нагадують ножі, бронзові обручі, кілька залізних ножів, різноквітне намисто, сердоликові каміння тощо.

При цьому, майже в усіх ямах знайдено речі керамічного виробництва. Багато побитого посуду, але ж зберіглося й кілька цілих. На посуді цікава й різноманітна орнаментика.

Донецьке селище, що його зараз виявлено, розташовано на узгір'ї, біля річки Уди. Це дуже красивий куток. Тут влітку багато відпочиваючих—купання, човни, гулянки. Горбок оцей,

Співробітники археологічної комісії розчищають „яму“

Темна пляма посередині фота—це одна з вичищених „ям“

фото А. Орловіча

Серед решток, що їх вже знайдено, більшість типова слов'янські XI-XII ст. Однак з де-яких речей, що мають кочовий характер, ці речі наводять на думку про часи половцькі.

Звідси ж виникає й питання про те, коли скінчилося існування оселі і з яких причин. Чи зруйновано її половцями, чи залишили її мешканці після походу князя Ігоря, що про розповідається в „Слові о полку Ігоревім“.

Експедиція, що провадить розкопки, треба сподіватися, потрапить на сліди, які дадуть змогу впевнено висвітлити темні сторінки стародавніх часів.

Речі, що їх вже знайдено, виставлено для широкого огляду в Харківському Археологічному музеї.

НАША ЛЕГКА КАВАЛЕРІЯ

КАЗКА ПРО РІПКУ З КОМЕНТАРЯМИ РСІ

Замість вступу

Свідомі люди кажуть, що рибалки звуться ті, що люблять ловити головню у річній воді. А як звуться ті, що ловлять рибку у мутній мабуть відомо лише авторитетній організації ВУСМР—Всеукраїнському мисливців та рибалок,—де й виявилися конкретні ознаки, виявлення такої назви.

Виявилось у житті, а здається немов писано стару казку про те, як виступили ріпки:

Розділ перший

Завгосп Коваленко. За ним тягнеться на посаду фальсифікатор його сестри-ворожка. Скажете, причіплюємося: можна, мовляв вже „порадеть родичу человеку“?—Так ні! Цього Коваленкові замало: є ще в нього й приятель Благий, колишній годованець

БЕЗД

Боротьба з бюрократизмом і тяганиною.

Бюра Скарг РСІ є один з практичних засобів ліквідувати бюрократичні перекручування в радараті, відповідно ідеї Леніна „не вважаючи на осіб“.

Свої завдання Бюра Скарг Робітничо-Селянської Інспекції можуть виконати, лише додержуючи Ленінового плану боротьби з бюрократизмом: „якщо ми хочемо боротися з бюрократизмом, то повинні притягти для цього низи“. Всю роботу Бюра Скарг переводиться за широкої участі в ній робітництва, селянства та службовців. Вони безпосередньо допомагають роботі Бюра Скарг у розслідуванні та розв'язанні скарг, а також повідомляють Бюро Скарг про хиби та дефекти в радянському апараті.

Щоб втягнути трудящих до роботи РСІ, ЦБ Скарг з початку 1928 р. перебудувало свою організацію. Замість членів Бюра, представників ВУРПС, ЦККНС та Прокуратури, до складу ЦБ Скарг введено робочих засідателів, обраних на загальних зборах робітників заводів „ХПЗ“, „Серп і Молот“, „Діло Жовтень“, „Червона Нитка“, що беруть участь у засіданнях з правом ухвального голосу.

ЦБ Скарг нині організовує маси для розслідування скарг та заяв трудящих, і вже втянуло до своєї роботи 340 комсомольців—лейкої кінноти, також понад 200 добровольців-робітників, що виявили бажання допомогти РСІ в її роботі.

За час з I/V-28 з допомогою комсомольців розглянуто понад 3000 скарг та заяв та розслідувано з I/X 28 р. 141 справу.

Добровольцями розслідувано з жовтня 1928 р. по I/II-29 р. —308 скарг.

Характерні скарги ЦБ Скарг обов'язково розглядає з робітничими засідателями.

Розглядаючи скарги великого громадського значіння, ЦБ Скарг переносить свої засідання на робітничі збори, де надається право кожному робітникові обговорювати ту чи іншу справу.

Будівництво радарату та боротьба з явищами бюрократизму в ньому може дати позитивні наслідки лише тоді, коли в цій роботі братимуть участь тирокі кола трудящих.

Кожен громадянин повинен повідомляти Бюро Скарг РСІ про всі спостережені ним хиби.

Лише тоді ми дійсно подолаємо лютого ворога Радянської Влади—бюрократизм

А. Ротм

... Треба мабуть, Благого взяти, що там не казати, людина своя...

батька Коваленка. Приятелю теж знайшлося що робити у ВУСМР'і—працює калькулятором.

Розділ другий

Рахівниця Ланге-Лангтокіна. Мабуть, що добра рахівниця, бо користується впливом на адміністрацію, а тому потрапив на посаду у ВУСМР її брат—Сонніков.

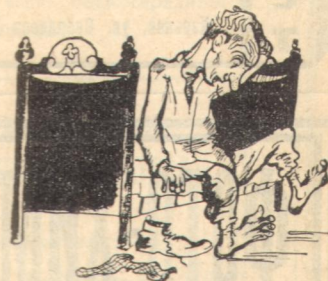
... Благий! От і добре, давай заяву. Ми це швиденько...

Розділ третій

За протекцією Тушу—працює діловод Прокопенко. За протекцією службовців ВУСМР'у Барматунова й Леоннова потрапляє на посаду Браїловський: за протекцією Жукова—Гадімов; щастить Кульчинський, бо батько діловодом у ВУСМР'і, щастить Костровий, бо її брат секретарем партосередку.

Розділ останній

Завдання для підлітків: чи витягнуть родичі та приятелі ріпку самі чи за допомогою РСІ?

... Кого б його ще з своїх притягнути, хай би підкормилися, чого там...

ХТО ДАЛІ?

НА ЦЕ ПИТАННЯ ВІДПОВІДЬ
БУДЕ В ЧЕРГОВИХ №№

„ВСЕСВІТА“

ХАРКІВСЬКИЙ ЗООЛОГІЧНИЙ САД

ВІДЧИНЕНО ЩОДНЯ ВІД 9 ГОД. РАНКУ ДО 10 ГОД. ВЕЧОРА

САД ДОПОВНЕНО ТВАРИНАМИ УКРАЇНСЬКОЇ,
СОЮЗНОЇ ТА ЧУЖОЗЕМНОЇ ФАВНИ

В СВЯТКОВІ ДНІ ДІТИ ЇЗДЯТЬ НА ВЕРБЛЮДАХ, ПОНІ ТА ВІСЛЮКАХ

ГРАЄ ОРКЕСТР ДУХОВОЇ МУЗИКИ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО „ПРОДУКТОПЕРЕРАБОТКА“

Украинская контора, ул. К. Либкнехта 17/19, тел. № 20-17.

ПОСТАВЛЯЕТ:

ГОСУДАРСТВЕННЫМ И КООПЕРАТИВНЫМ ОРГАНИЗАЦИЯМ
ВСЯКОГО РОДА ФРУКТЫ И ОВОЩИ В СВЕЖЕМ
И КОНСЕРВИРОВАННОМ ВИДЕ, КАК ИЗ УКРА-
ИНСКИХ ЗАГОТОВОК, ТАК И ЗАГОТОВОК СССР.

ВЗДНЯ

Ы
С
Ы
Л
А
Е
Т

КНИГИ
наложен. платеж.

КНИГА ПОЧТОЙ

ГОСИЗДАТА РСФСР

Харьков, ул. Свердлова 14-11

ЗАОЧНЫЕ ГОСКУРСЫ КРОЙКИ И ШИТЬЯ

мужских головных уборов и дамских шляп.

1 рубль в месяц. Художественное вышивание (ручн. и машинн.)

Кружководов и закройщиков, плата 2 р. в м-ц.

По окончании—свидетельство.

На курсах обучаются 13.500 челов.

Справочник—20 коп. мелкими марками.

Москва, 9, Тверская, 24

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественна, 5

Телеф. №№ 5-07-50, 5-64-58 и 81-17

ЛУЧШИЕ:

ФОТО

- ПЛАСТИНКИ
- БУМАГА
- ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
- ХИМИКАЛИИ

„ПРОДУКТОПЕРЕРАБОТКА“

„Продуктопереработка“ існує на Україні зовсім недавно. Щось з літку цього року. У Москві ж її було організовано з минулого року акційним товариством у складі таких акціонерів як: Наркомторг, МПО, Держрибсиндикат та інш.

Проте функції цієї організації надто корисні для населення, вельми потрібні для держави.

Річ у тім, що основна робота „Продуктопереработки“, переробка харчів, садовини, та городини, а також просування цієї продукції до центральних споживчих районів, особливо робітничих.

„Продуктопереработка“ безпосередньо охоплює некооперованих продуцентів-виробників. Це дає велике зменшення собівартості, загальних цін, а головне до споживача центральних районів продукція передається безпосередньо. Безпосередньо до споживача передається продукція центральних робітничих районів СРСР.

Не менш важливою треба вважати роботу щодо постачання України городиною та садовиною, якої по кліматичних умовах на Україні не маємо. Сюди треба віднести—привіз свіжої та консервованої продукції, а саме—сушеної—з Туркестану, Кавказу та Криму. Зараз у пляні робіт на найближчий час стоїть організація роздрібних розподільників з підсобними склепами по центральних робітничих районах Донбасу, з приближним оборотом для першого року в 3 мільйонів крб.

Мета розподільників—просування краму безпосередньо від заготівників до споживача, минаючи всі організації та посередників. Це в значній мірі відіб'ється на цінах краму для робітничого населення.

Особливу увагу „Продуктопереработка“ звертає на віддалені робітничі райони, де кепсько з постачанням. Заготівельний план на 1929-30 рік біля 13 мільйонів крб. Деякі лишки вивезуть за межі України, які нам непотрібні. Зате з РСФРР завезуть на ту ж таки суму краму, якого у нас немає.

Таким чином зовсім відпадає обвинувачення, що його дехто висуває: ніби „Продуктопереработка“ вивозить продукцію з України. Розподіл іде по лінії держторгівлі та кооперативній—великими договорами з Укртрансоекцією, Хаторгом та інш. Є чимало договорів з військовими та кооперативними організаціями про постачання їх городиною.

З переробкою в зв'язку з запізненням не дуже вдало. Все ж звичайні консервування, як от капусти, огірків, томату-пюре та ін. виконано на 100%. Переробні пункти збудовані у Харкові та інших містах.

На наступний же сезон (за проектом в 1929-30 році) збудовано буде цілий ряд переробних підприємств з розрахунком випуску продукції на 4 мільйонів крб.

Харків'янам, без сумніву, якось важко уявити те значіння, що його має „Продуктопереработка“ в очах робітничого населення далеких закутків.

У Харкові не погано працює Цербкооп. Та не дивлячись на це, крамнички „Продуктопереработки“ на Комунальному ринкові користуються чималою популярністю.

Проте, той хто хоч раз був у Донбасі, хто бачив з яким задоволенням висловлюють свою думку про „Продуктопереработку“ шахтарі та металісти, той напевне кине песимізм і радо вітатиме нову роботу на Україні „Продуктопереработки“.

Мешканцям столиці або великого міста не так легко собі уявити, що визначає своєчасне постачання харчів для робітників далеких закутків.

Десь за багато верстов від центрального міста, в далекій кпальні, на закинутому в далечині заводі—крамнички „Продуктопереработки“ атакуються шахтарями та металістами.

Завдяки городині та садовині, що скрізь по цих крамничках, робітники Донбасу готують їх на зиму, й таким чином одриваються від горілки, бо вдалі жінки забирають вперед гроші, купуючи і урешті городину.

Так мимоволі може „Продуктопереработка“ веде ще й культурну роботу, крім своєї безпосередньої—постачання харчами.

Госуд. Акц. Общество
„ПРОДУКТОПЕРЕРАБОТКА“

Украинская контора
Харьков, ул. К. Либкнехта №17/19
Тел. № 20-17.

ВУФКУ

ВУФКУ

Закінчено поставу фільму

в 6-ти частинах

„ЕКСПОНАТ З ПАНОПТИКУМУ“

За сценарієм **К. Кошевського**

Постава режисера **Г. Стабового**

Оператор **Б. Завелев**

Художнє оформлення **В. Мюлера**

В ГОЛОВНИХ РОЛЯХ:

Г. Мещерська

С. Свашенко

О. Харламов

Є. Швець

І. Ельворті

ВУФКУ

ВУФКУ